
Advies 2020/1

Basisbereikbaarheid in de vervoerregio Waasland

---

16 juni 2020

Mobiliteit in al zijn vormen is een van de belangrijkste uitdagingen voor onze samenleving. Volgens de enquête "Leg je Ei" is dit ook een van de grootste bekommernissen voor de inwoners van onze stad. We verwijzen hierbij ook naar hoofdstuk 04 "Mobiliteit en veiligheid" in het memorandum van de Lokerse ouderenvoeradviesraad 2018/01 van 12.01.2018, naar aanleiding van de Gemeenteraadsverkiezingen van 2018 (pagina 7 – 8).

Op 26.04.2019 werd het decreet basisbereikbaarheid goedgekeurd. Hierin werd bepaald dat er per vervoerregio (Vlaanderen werd in 15 vervoerregio's ingedeeld):

- een geïntegreerd mobiliteitsplan dient opgemaakt te worden
- een aanvullend net moet ontwikkeld worden
- het vervoer op maat moet uitgewerkt worden

Het gaat dus over **basisbereikbaarheid**. In de projectgids ' Vervoerregio Waasland ... Mee aan boord voor een betere mobiliteit... ' worden op pagina 4 en 5 de 8 principes toegelicht.

De mobiliteitsproblematiek wordt zeer sterk bepaald door het woon-werkverkeer en het beroepsactieve deel van de bevolking. Uiteraard vormen ze een wezenlijk deel van deze problematiek. In het Vlaamse gewest valt 30% van de verplaatsingen in de categorie ' functionele verplaatsingen ' (naar het werk, naar onderwijs, verplaatsingen voor het werk), 24 % naar winkels en diensten en 32 % recreatieve verplaatsingen (familie, sport, cultuur enz.) zie www.mobielvlaanderen.be/pdf/ovg53/202003-samenvatting.pdf. Het openbaar vervoer speelt ook hierin een belangrijke rol. De andere bevolkingsgroepen en verplaatsingsmotieven komen veel minder aan bod in het brede mobiliteitsdebat en het probleem van de vervoersarmoede al helemaal niet. Hier kan het openbaar vervoer een belangrijke rol spelen, net zoals dit in het verleden reeds een stuk het geval was. Woon-werkverkeer is belangrijk, dat ontkennen we zeker niet. Wat we echter ook niet kunnen ontkennen is dat het basisbereikbaarheidsbeleid in de eerste plaats een hervorming van het openbaar vervoer is op Vlaams niveau, met de Lijnbus als belangrijkste vervoerswijze. Terwijl 24 % van de verplaatsingen met de wagen een verplaatsing naar het werk is (en een kleine 9 % verplaatsingen voor het werk), is dit slechts 12 è 13 % voor de Lijnbus. Met andere woorden, van de huidige verplaatsingen met de Lijnbus, is minder dan 1/8e woon—werkverkeer (www.mobielvlaanderen.be/pdf/ovg53/analyserapport.pdf). We vragen dus voldoende aandacht voor de 7/8e van de verplaatsingen die nu met de Lijnbus gebeuren en daar hebben ouderen en andere maatschappelijke groepen en hun vertegenwoordigers wel wat kennis over.

Voor kansarme, kwetsbare en mindermobiele groepen vormt De Lijn de belangrijkste vorm van openbaar vervoer. In ons voormeld memorandum hebben we ook aandacht gevraagd voor de problematiek van de vervoersarmoede, vooral voor mensen die minder mobiel zijn geworden en vaak niet (meer) over een auto beschikken. Zo is er nog altijd geen halte van De Lijn aan het A.Z. Lokeren, de woonzorgcentra en de baanwinkels langs de N70 en N47. We verwijzen hierbij ook naar ons advies 2019/02 inzake de doelstellingenboom meer bepaald actiepunt S03B06AP02A02- optimaliseren openbaar- en alternatief vervoer.

Wat de vervoerregio Waasland, waartoe Lokeren behoort, betreft, hebben we in ons advies (2019/2 van 25.08.2019) inzake de doelstellingenboom BBC 2020 – 2025 de vraag gesteld naar wat de inbreng van de stad is in de uitwerking van de aanvullend aanbod en het vervoer op maat in de vervoerregio. Tevens hebben we gevraagd om ook de gebruikers hierbij te betrekken gezien zij toch het best weten wat hun behoeften en noden zijn. We verwijzen hierbij ook naar de belofte in de beleidsnota item “openbaar en alternatief vervoer”. Via de vervoerraad trachten we het openbaar vervoer te optimaliseren enz. Burgerparticipatie is toch een belangrijke doelstelling van het bestuur. Tot op heden hebben we hieromtrent nog niets vernomen.

Met het beleid rond basisbereikbaarheid zegt de Vlaamse overheid de burgers nauwer wenst te betrekken bij het mobiliteitsbeleid, onder meer door de gemeenten meer structureel te betrekken via de vervoerregioraad. betrekken. Aangezien dit geen formeel beleidsniveau is zoals gemeenten of provincies, dient de democratische legitimiteit afgedekt te worden door het middenveld te betrekken en anderzijds de afgevaardigden verantwoordelijkheid te laten afleggen in de gemeenteraad (en het Vlaams parlement). Ons inziens betekent dit dat een gemeente verplicht is om een visie te ontwikkelen en aan te geven op welke manier men, in overleg met de andere partners in de vervoerregioraad, de visie bijstelt, uitwerkt en vertaalt in de concrete werking van het mobiliteitsbeleid. Technische expertise (o.a. via een studie-bureau) is nodig maar dient ten dienste te staan van de diegenen die het vervoerssysteem vormgeven, logischerwijze zijn dit de burgers en hun vertegenwoordigers op diverse beleidsniveaus, het middenveld en de adviesraden. We beseffen dat dit niet altijd eenvoudig is om al die visies, belangen en noden mee te nemen als vertegenwoordiger van een gemeenten in een recent gevormde beleidsomgeving met heel wat onzekerheden. We gaan ervan uit dat niemand zit te wachten op een nieuw beleid waarbij een aanzienlijke groep burgers in de kou blijft staan omdat de vervoersarmoede in plaats van af te nemen zou toenemen.

In andere steden en gemeenten van het Waasland, o.a. Sint-Niklaas, heeft het bestuur zijn inwoners en adviesraden betrokken bij het algemeen mobiliteitsplan in voorbereiding van de bespreking in de vervoerregio. Hieruit bleek ook een grote bekommernis voor de bereikbaarheid van essentiële diensten, voorzieningen en winkels voor de ouderen en maatschappelijk kwetsbare groepen. Waarom is dit niet mogelijk in Lokeren?

Ook het R.P.O. (Regionaal overlegplatform) waarin alle ouderenadviesraden van het Waasland zijn vertegenwoordigd heeft zich in deze materie verdiept. Het is ook vertegenwoordigd in het stakeholdersoverleg van de vervoerregio. N.a.v. en op vraag van het stakeholdersoverleg van 14 januari 2020 (Sinaai), heeft het R.P.O. in zijn vergadering van 30 januari 2020 (Bazel), zijn visie en bekommernissen overgemaakt aan de vervoerregioraad (document in bijlage). Ook de Vlaamse ouderenraad heeft de vervoerregioraden aangeschreven om voldoende aandacht te besteden voor de specifieke noden van ouderen op vlak van basisbereikbaarheid. Vandaar het grote belang van het aanvullend net en het vervoer op maat en de daar bijhorende infrastructuur. Denken we hierbij maar aan de lamentabele toestand van de treinperrons in het station Lokeren en de vele onaangepaste perrons voor de bussen van De Lijn.

Op de stakeholdersoverleg van woensdag 17 juni 2020 werd door de heer Mike Van Acoleyen een toelichting gegeven over het voorstel van het kernnet, het aanvullend net en vervoer op maat. De huidige lijnen die door de verschillende gemeenten lopen zouden vervangen worden door een kernlijn Lokeren – Sint-Niklaas en de gemeenten en woonkernen die niet op die hoofdas liggen zouden zich via het aanvullend net en/of vervoer op maat naar de overstappunten moeten begeven. Elke overstap maakt de reisduur langer. Dit vormt o.i. voor de minder mobiele burger een bijkomend obstakel om hiervan gebruik te kunnen maken. Daarnaast stellen we ook vast dat, wat het vervoer op maat betreft, men zich in belangrijke mate toespitst op allerlei vormen van deelsystemen (bv. deelsteps, cambio enz.). Dit zijn niet de vervoersmodi waarop de ouderen, de minder mobiele en kwetsbare burger zit op te wachten en zijn deze systemen steeds vraaggericht. M.a.w. je moet eerst allerlei inspanningen doen om te reserveren wat de fysieke en psychologische afhankelijkheid nog bevordert. Dit bleek ook bij de voorstelling van het mobiliteitsplan van de vervoerregio Antwerpen n.a.v. het webinar van Ringlandacademie op woensdagavond 16 juni 2020. Ook de voorgezichte budgetten voor het vervoer op maat zijn onvoldoende. Het bedrag van circa 850.000 € voor de vervoerregio Waasland klinkt op het eerste zicht behoorlijk maar als je dat voor gans het Waasland (- Beveren maar + Moerbeke en Zele) moet implementeren... dan zal men slechts een bescheiden aanbod kunnen realiseren. Dit dreigt de vervoersarmoede in de hand te werken. We verwijzen hierbij naar hoofdstuk 11 ' **Minder inkomen, dus minder mobiel, dus minder kansen ?** ' (pagina 277 – 290) in het armoederapport 2018. Ook tijdens de studie dag op 29 maart 2019 (Vlaams Parlement) en de inspiratiedag "duurzame mobiliteit" te Deinze op 21 november 2019 van Mora (mobiliteitsraad Vlaanderen) en het netwerk duurzame mobiliteit.

Tot op heden is er nog geen structureel overleg geweest met vertegenwoordigers van ouderen, minder-validen, kansarmen en aanverwante organisaties.

Als ouderenadviesraad zijn we van oordeel dat mobiliteit en uiteraard basisbereikbaarheid ook een zaak is van de ouderen en meer algemeen van alle inwoners van onze stad. Het is ons inziens essentieel de inwoners van onze stad actief te betrekken bij het uittekenen van het mobiliteitsbeleid en in kader van de vervoerregio het aanvullend net en het vervoer op maat. In de projectgids staat o.a. op pagina 8 uitdrukkelijk vermeld dat de verschillende belanghebbenden betrokken worden bij de uitwerking van de mobiliteitsvisie voor de eigen regio. Waar blijft de uitnodiging?

Wij mogen ook niet uit het oog verliezen, dat bij mobiliteit ook andere elementen belangrijk zijn, zoals de begaanbaarheid van voet- en fietspaden, de straatverlichting, het straatmeubilair... Wij verwijzen in dit verband naar onze adviezen "Knelpuntenwandeling" 2017 van 06.01.2017 en 2018/2 van 12.01.2018. Er wordt in alle vervoerregioplannen immers veel nadruk gelegd op het fietsgebruik.

Wij kijken dus uit naar een gesprek met de beleidsverantwoordelijken om deze punten verder toe te lichten en te bespreken.

Namens het dagelijks bestuur van de Lokerse Ouderenraad

Mie Moerenhout

Robrecht Vanoutrive

Hervé Devos

Marc Cogen